SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan **15 gld.**, za pol leta **8 gld.**, za četrt leta **4 gld.**, za en mesec **1 gld. 40 kr.**
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto **12 gld.**, za pol leta **6 gld.**, za četrt leta **3 gld.**, za en mesec **1 gld.** V Ljubljani na dom pošiljan veljá **1 gld. 20 kr.** več na leto. Posamezne številke veljajo **7 kr.**
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob ½6. uri popoludne.

Štev. 63. **V Ljubljani,** v soboto 16. marca 1889. **Letnik XVII.**

„Times“ proti Parnellu.

△ Koncem minolega meseca zvršil se je v Angliji pravi evropski skandal. Stvar je sicer nekoliko zastarela, vendar jo hočemo svojim čitateljem pojasniti, da spoznajo krtovo delo naših in vnanjih židovskih časnikov, kakoršen je tudi največji svetovni list „Times“.

Ta angleški list je pred nedavnim časom objavil, kakor je trdil, lastnoročna pisma Parnella, voditelja irskih poslancev v angleški zbornici. S temi pismi je hotel list dokazati, da je Parnell še z dvema irskima poslancema na čelu irskih morilcev. Parnell se je v zbornici izjavil, da so pisma ponarejena in je vložil tožbo proti listu „Times“. Ker bi pa bil Parnell pred sodiščem težko dokazal, da so pisma ponarejena, zahteval je, naj parlamentarna komisija zahteva od lista dotična pisma in je preišče. List je bil namreč kupil pisma za več tisoč goldinarjev od nekega Pigotta. Ko je ta slutil, da bodo prišli njegovi slepariji na sled, izpovedal je dvema poslancema, da je pisma ponaredil in prodal listu „Times“. Svet je ostrmel, začuvši ta glas, kajti to ni bila mala tožba zaradi razžaljenja časti, temveč velika politična intriga, ker na zatožni klopi je sedel s Parnellom zatirani irski narod.

Ponarejalec Pigott je hitro zginil iz Anglije ter bežal čez Pariz v Madrid ter se ondi ustrelil v trenotku, ko so ga hoteli prijeti.

„Times“ so v pravdi popolnoma podlegle. List je hotel pogubiti Parnella, irskemu narodu vžgati na čelo znamenje tajnih in zavratnih morilcev, v odločilnem trenotku pa je prišla resnica na dan, da je nameraval svetovni list izpodkopati irsko narodno stranko, ki se bojuje za božje in človeške pravice naroda svojega, ter prisiliti pravične angleške državnike, da se ločijo od irske stranke. To je pomen cele pravde.

Gladstone je še pred zadnjo obravnavo londonskega sodišča izrekel pravično sodbo: „To je zarota podlosti in nesramnosti“ ter izrazil upanje, da bode zmagala pravična irska stvar. Le vsled agitacije lista „Times“ so skovali zadnjo prisilno postavo proti Ircem, in sedaj je končana žalostna komedija na čast Parnellu in njegovi stranki. Parnell je srečno raztrgal mrežo, v katero so ga hoteli vjeti njegovi nasprotniki. Mi s svojega stališča moramo izraziti veselje, da je prišla na dan nedolžnost pogumnega irskega voditelja.

Še noben narod — izvzemši morda poljski — ni tako potrpežljivo prenašal svojo nesrečo, noben narod v smrtnem boji tako zvest ostal svoji katoliški veri, kakor irski, in to blaži dobro srce, da se je teptani narod s svojo močjo rešil pogina, osramotil mnogo močnejšega nasprotnika in da je svet zvedel, da stari usmiljeni in pravični Bog še živi.

Voda na mlin antisemitov.

△ Znano je že, kako liberalni, posebno pa židovski listi vihté kadilnice, kedar se je treba klanjati pred hudimi nasprotniki ter je záse pridobiti. Ko se je nedavno vršila na Dunaji enketa za vpeljavo delavskih zbornic, pisala je prva židovska trobenta na Dunaji:

„Izjave delavcev so pokazale, da se načeloma hočejo pomiriti in spraviti. Predrzno pa je storil Eichhorn, ko se je približeval delavcem, da bi jih poučil o njihovih koristih. Večina zborovalcev se je smejala, ko je čula imena Liechtenstein, Belcredi in Lueger, in govori teh delavcev so pričali o toliki izobraženosti, da so osramotili fevdalne socijaliste. Zastopniki reakcije so tukaj slišali besede, ki jim bodo še dolgo šumele po ušesih. Delavci vedó, da brez prostoste in omike ni mogoč pravi napredek. Socijalisti ločijo od liberalcev tisočera vprašanja, toda v boji za pravice državljanov in neodvisno šolo morejo se nemški poslanci zanašati na ogromno večino prebivalcev. Ko se gré za prostost in šolo, delavci ne poznajo narodnosti. Nemci, Čehi, Poljaki, Italijani se skupno bojujejo za moderno — šolo. Zato vidimo, kako malo zastopajo stranke v državnem zboru prave želje prebivalstva, in kako za uradnimi klubi stojé milijoni, ki ne morejo razumeti, da poslanci hočejo ljudstvu vzeti prostost in omiko.“

V tem smislu piše plačani žid dalje ter vihtí kadilnico pred socijalisti, ki hoté razrušiti ves družbeni red. Ta židovski časnikar kaže, da nima nobenega pravega domovinskega čuta, da je kosmopolit. Žid je zvita buča. Vzhajati vidi novo zvezdo ter se klanja pred njo. Socijalisti smejejo se v pest in so hvaležni.

Dne 12. t. m. je pisal isti list: „Radi bi poznali misel grofa Taaffeja o lovu na žide. Ta naša radovednost je morda razžaljiva, kajti ime ministerskega predsednika je pod postavo o splošnih državljanskih pravicah. Pa to vprašanje je vedno glasnejše, ako opazujemo javne prikazni na Dunaji; ako čujemo, da vsak dan zaničujejo neko vrsto prebivalstva, ki daje 40.000 mož k armadi; ako vidimo, da stranka, ki tudi politiko podreja verskim načelom, zaničuje ljudi zaradi vere.“

Že te besede bodo razjarile antisemite, ker jim židovski list predbaciva versko nestrpnost, akoravno je znano, da ne vprašajo, kaj véruje žid. Dalje bi Schönerer vedel povedati, kaj Taaffe misli o antisemitih.

Dalje piše „N. Fr. Pr.“:

„Ko so se pokazali v Avstriji sledovi antisemitizma, imenovali so ga mnogi posebnost, katera zanima le žide. Pošteni in spoštovani možje pričeli so se vendar igrati z ognjem, zaničevali so židovske lastnosti, v salonih in gostilnah govorili o lepi teoriji strpljivosti nasproti priseljenemu narodu, v družbi so bili molčeči ali pa tako prijazni, da je človeka moralo

LISTEK.

Sviftijada.

(Petdeseti spev.)

Postni čas je in vendar se izvrstno zabavamo Slovenci in pa desničarji v državnem zboru. Prvim skrbé za postno zabavo nemčurski odborniki in oskrbniki ljubljanske zastavnice, ki tako izvrstno presušajo naše zastavljene zimske suknje o poletji, da so se pri tem vestnem poslu posušili sami za več tisočakov, kakor je vsa njihova vzgledna zastavniška uprava vredna; naše državne poslance pa šegeče ministerski predsednik s svojim zanimivim dunajskim „jargonom“.

V istini pravi „gfret“ je v Ljubljani in „gfret“ na Dunaji v državnem zboru, in vendar imamo desničarji upanje, da se nadaljuje tudi v bodoče na podlagi sedanjega političnega „vürstljanja“ naš dosedanji „gfret“, samo da dovolimo oves za takozvane dispozicijske jasli, ob katerih pa še vedno stradamo blagodarni desničarji. In vendar je najbolj zanimiva vsakoletna debata za zveneče dispozicijske tolarčke, katere zahteva naš slavni ministerski „Minos“ za svoj trud, kateri mu provzročuje sitni devetnajsti odstavek osnovnih postav. O nekdanjem mitičnem Minosu nam govori pravljica, da je potreboval devet let, da je uvel svoje slavne postave na otoku Kreti, in sicer s pomočjo Boga Jova, ki ga je poučeval vsako leto v neki skrivni votlini o modrem in pravičnem vladanji; njegov imenski potomec pa ni niti v desetih letih jednega odstavka svojih obljub premenil v krv in meso, akoravno ga poučuje vsako leto 353 javnih učiteljev, ki vsi vedó, kako se najbolje vlada, da se ohrani nemir, zavist in nezadovoljnost v državi.

V tej moderni in vsakoletni politični šoli dozdeva se nam ministerski predsednik podoben slavnemu Odysse-ju, katerega reši po silnih viharjih levičarskih „Pozejdorov“ le desničarska stranka v srečno deželo Feakov, kjer odpočije zopet za jedno leto svoje utrujene ude. Tudi letos zapustili so na tem mitičnem potu v domovino dovoljenega „budgeta“ našega ministerskega Odysse-ja mnogi njegovi prijatelji, ki so se sicer slavno bojevali ž njim ob tvrdnjavi ravnopravnosti „Troji“ za daljni politični „gfret“; kajti samo večina devetih glasov je podpisala vladno „marschrouto“ za politično potovanje po pričetem potu.

Da so se združili z nemškimi nasprotujočimi Herbstovimi „junkerji“ tudi hladnokrvni Mladočehi, je znamenje, da ni več daleč dôba, ko se uresniči popolno narodnostno sporazumljenje, ki nas velja vsako leto nad pol milijona goldinarjev, ki se posušé v državni zbornici za predragi narodnostni mir.

Zaradi tega sodi Sviftijanec, da ni napačen in celó izviren in nepričakovan predlog tirolskega poslanca Zallingerja, ki namerava znižati državnozborske dijete, kar bi ugodno vplivalo na nas davkoplačevalce in pa na levičarske poslance, ki bi morda ne metali vedno pod državno kolo svoje zavirujoče coklje, ko bi jih veljala vsakodnevna zavira nekaj goldinarjev kazni.

Vendar malo upanja je, da se sprejme popustljivi Zallingerjev predlog, kateri bi baje on sam najmanje čutil, ker se vozi neki le na „oglede“ v državno stolico, sicer pa pokuša raje „procul negotiis“ izvrstno kalternsko kapljico v svojih slavnih kletih ob Adiži, ki mu razgreva krv za „opozicijo“ na desni in na levi, da kmalu sam ne vé, kaj je opozicija.

Desničarji smo v istini verni čestilci pojma: „variatio delectat“.

Naša stranka v državnem zboru je namreč vže tako pisana samih majoritet in minoritet v majoriteti in povrh še takozvanih „klubov“, da se danes ali jutri sami ne bodemo poznali več in da potrebujemo Ariadino nit, ki nas pripelje po končanem zborovanji državnozborskega labirinta s praznimi rokami pred volilce, kjer smo zopet radodarni s svojimi obljubami in bogataši v svojih nadepolnih političnih vspehih.

Sviftifanec.

žaliti. Tako je narastel antisemitizem, in sedaj ga razumejo. Vprašajte sedaj po prodajalnicah, ali so se pomnožili ali pali dohodki. Povsod le tožbe. Nadarjeni slikarji umirajo lakote ter zapuščajo ženo z otroci, učenci z najboljšimi spričevali morajo na tuje in vzgojujejo druge narode za boj proti avstrijski industriji. Kdo je to zakrivil? Edino le šala z antisemitizmom. Tovarnarji in bankirji zgubili so veselje, da bi na vnanje kazali svoje bogastvo. Previdnost je potrebna, ker vsaka potrata le vzbuja srd nižjih vrst prebivalstva; zato se bogataši skrivajo. Tudi kapital se ne upa na dan, ker vsak dobiček je pregreha. Poznamo več Dunajčanov, ki so zgradili tovarne daleč od stanovanj, ker so se bali napadov. To je sad antisemitizma, ki se vedno razširja in Dunaj ponižuje pred svetom."

Ali ni to voda na mlin antisemitov? Židovski list hoče reči: Mi imamo denar, pa zadrgnili smo tudi denarne vreče. Ali more predrzni žid še huje vznemiriti antisemite, katerim kaže denar in se posmehuje? Naj storé antisemitje, kar jim drago, toda krščanski socijalisti morajo skrbeti, da zajezé nevarno povodenj židovskega kapitala in rešijo srednje in delavske stanove.

Govor poslanca Šukljeja

v državnozborski seji dne 28. februarija t. l.

Visoka zbornica! Lotil se bodem najprvo proračunskih razprav gospodov predgovornikov ter jih bom skušal vsaj deloma ovreči. V prvi vrsti se bom pri tem oziral na gospoda poslanca dr. Mengerja, kajti besedičenje neposrednega gospoda predgovornika (Magga) — drugače ne morem imenovati onega dela njegovih razprav, ki se je tikal državnega proračuna — prepuščam z veseljem v odgovor onim gospodom te (desne) strani, ki bodo govorili za menoj.

Gospod poslanec dr. Menger je skušal dokazati, da je proračunski odsek, oziroma njega večina jako optimistično postopala pri ustanovljanji proračuna ter hotela proračun olepšati s svetlimi barvami. Metoda njegova pri tem je bila stara, izimši pri oni okoliščini, ki utemeljuje nekak razloček; ono ljubeznjivo nanašanje na Italijo in poziv, da bi tudi mi posnemali vzgled italijanske finančne uprave, je letos iz lahko umevnih vzrokov izostal.

Oglejmo si tedaj dokaze, katere je gospod poslanec kernovski navel zoper številke proračunskega odseka. Tudi jaz sem tega nazora, da je vsak proračun le račun po verjetnosti, in treba je na vsak način, da se presoja ta račun s primerno previdnostjo in tesnosrčnostjo. Dobro in poučljivo je pa vendar, ako pri tem pogledamo na prejšnja leta.

Ni bilo prvi pot, da ustanovlja večina proračun, kajti že od leta 1880 imela je ta nalog. Ako pogledate računske zaključke in jih primerjate s proračuni, prišli bodete do nastopnega rezultata: Leta 1880 je bil računski zaključek ugodnejši nasproti proračunu za 18,411.000 gl. — dovolite mi, da navajam okrogle svote — leta 1881 za 16,122.000 gl., leta 1882 za 30,752.000 gl., leta 1883 za 11,970.000 gl., leta 1884 za 8,456.000 gl., leta 1885 je presegal vspeh državni proračun za 4,883.000 gl. in leta 1886 imamo zopet ugodnejši vspeh za 13,977.000 gl.

Navidezno je tukaj leto 1887 izjema. Izrečno moram tukaj naglašati le navidezno! Prosim gospode, naj vzamejo v roke proračun za leto 1887, ki je konečno tudi v posameznih svojih delih zanimiv, in dozvoljujem si „en passant" vzlasti eno točko priporočati gospodu poslancu pl. Plenerju v naklonjen prevdarek. To je namreč naslov 5. v poglavji 6: „Donesek k troškom za skupne državne zadeve". Prepričal se bo lahko takoj na prvi pogled, kakó neopravičeno je bilo vlani njegovo dotično očitanje najvišjemu računskemu dvoru in njegovemu postopanju.

Trdim tedaj, da so bili neugodni vspehi leta 1887 le navidezni. Gospodje se gotovo še spominjajo, da finančna postava ni obsegala celega zneska potrebščine, marveč da se precejšen njen del iz čisto formalnih vzrokov ni postavil v finančno postavo. Najdemo tedaj mej neproračunjenimi troški v računskem zaključku za leto 1887 kredit 20,923.000 gl. za vojaške naredbe, potem vročilo vsled skupnega računjanja z 1,281.887 gl., in konečno priklade deželam, občinam in trgovinskim zbornicam za podržavljene železnice točko potrebščine v skupnem znesku 1,558.450 gl. Zaradi tega je bil, ako primerjamo to skupno svoto 23,763.337 gl. z navidezno neugodnim izidom 14,329.860 gl., tudi leta 1887 vspeh nedvomno ugodnejši nasproti proračunu za 9,443.477 gl. Navedel sem to v dokaz, da dr. Menger vsaj iz preteklosti, iz računskih zaključkov zadnjih let nima nikakoršne podlage za svojo trditev, po kateri se je preoptimistično postopalo pri proračunanju. Priznavam pa in tudi ni izključeno, da se je letos drugače sestavljal proračun. Gospod poslanec dr. Menger je pred vsem izpodbijal nastopne točke, katere hočem na kratko navesti.

Pri vojaški taksi mu ni prav, da se je vpisala odsekova številka. Naglašam, da se je tudi pri vojaški taksi odračunila v proračunskem odseku svota 70.000 gld. in da je na drugi strani toliko zaostankov, da se moramo vzlic novi orožni postavi zanašati na vplačevanje določenega zneska. Pri žganju kara, da se je prekoračila vladna številka. Vlada je proračunila $31\frac{1}{2}$ milijona. Proračunski odsek je računil na 32,375.000 gld., ker méni, da se ne bo porabilo, kakor je mislila vlada, 900.000 hektolitrov, marveč 925.000 hektolitrov. Odkritosrčno moram priznati, da me zoper to točko navedeni dokazi nikakor niso omajali v mojem pritrjevanji za to številko. Le eden dokaz ima nekaj na sebi, da so se namreč v začetku leta 1889. našle množine, katere so se pozneje obdačile ali pa jih sploh ni bilo več mogče obdačiti.

Priznavam, da so te množine mnogo več znašale nego 230.000 hektolitrov, toda vse drugo je brez pomena. Ako se sklicuje na Ogersko in naglaša, da kontuje s 300.000 hektolitri manj, je to umevno. Saj ste lansko leto sami pri špiritni razpravi opravičeno povdarjali, da je ogerski kontingent neprimerno velik, naš pa mnogo prenizek. Kaj iz tega sledí? Po mojem mnenji le to, da je odračunek na Ogerskem mnogo večji, kakor je pri nas potreben. (Prav res! na desnici.)

Dalje se je govorilo o tem, da bo poraba mnogo manjša.

Ali ste, gospodje, popolnoma pozabili dokaze, katere ste rabili lansko leto?

Vlani je vlada tako računala, da je sprejela množino kuhanega in obdačenega špirita, odračunši oni špirit, ki je namenjen za obrtniško porabo in je tedaj davka prost, za našo državno polovico z 1,232.000 hektolitrov. Zoper to se je že lansko leto zeló ugovarjalo, rekoč, da je doklada 80 odstotkov premajhna za one žganjarije, ki so se ocenjale po izdelovalni zmožnosti zdrozgaličnih posod. Jaz nisem čul z nobene strani, da je prevelika, pač pa so posebno zastopniki iz Bukovine in Galicije ter zvedenci iz teh dežel odločno naglašali, da se mora v Galiciji priračuniti 100, da 120 odstotkov. Iz tega moremo sklepati, da je bila ta množina sama ob sebi prenizko izmerjena.

Kontingent za celo državo se naslanja na izpadek 15%, lani pa se je trdilo, in sicer je to storil ravno častiti gospod poslanec kernovski, da bo ta izpadek znašal 20 do 25 odstotkov, nad 25 odstotkov tudi poslanec Menger ni šel. No, teh 925.000 hektolitrov, s katerimi računa proračunski odsek, je pa ravno izpadek 25 odstotkov, kakor si ga je lani mislil gospod poslanec Menger. Dozvoljujem si tedaj vprašanje, s katero pravico se smé očitati lahkomišljenost, ako se tako računa, kakor je to vlani dr. Menger sam priporočal? (Prav dobro! na desnici.)

Prosim pa tudi, da ne pozabite, kar je vlani v isti razpravi rekel Vaš najtreznejši računar.

Jako visoko číslam finančno nadarjenost gosp. poslanca pl. Plenerja, toda glejte, v svojem izvrstnem govoru povodom špiritne razprave je računal govoreč o vplivanju zvišanega davka na ceno vedno le z višjim davčnim postavkom, jasen dokaz za njegovo domnevanje, da kontigent ne bo samo dosegel, marveč celó prekoračil 997.450 hektolitrov.

Proračunski odsek pa ni predlagal, naj se vsprejme celi kontingent, marveč za 70.000 hektolitrov manjša poraba, in vendar mu očita, da optimistično sestavlja in lepša proračun.

(Dalje sledí.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. marca.

Notranje dežele.

„Politik" se poroča iz Berolina, da bo ***cesar Franc Josip I.*** obiskal nemškega cesarja Viljema v Berolinu prvi teden meseca avgusta.

Zaradi srbskega prevrata moral bo grof ***Kálnoky*** v delegacijah bajè mnogo pretrpeti, ker posebno madjarski krogi, za katere bo govoril grof Andrassy, odločno sodijo, da bi se ne bil odpovedal Milan, ko bi ga bilo bolje podpiralo dunajsko ministerstvo.

Predvčeraj zvečer je ***proračunski odsek*** nepremenjeno sprejel vladno predlogo o plačah profesorjev na bogoslovskih učiliščih. Minister Gautsch se je izjavil, da je vlada izgotovila ta načrt na podlagi predlogov, katere so naznanili avstrijski škofje.

Hrvatska regnikolarna deputacija se bo še tekom tega meseca sešla k zborovanju v Zagrebu.

„Fremdenblatt" svetuje ***ogerskemu*** ministerstvu, naj si oskrbi govorniško moč, ki bo vspešno v deželnem zboru zagovarjala pl. Tiszo.

Vnanje države.

Za potovanje ***srbskega*** kralja je že vse pripravljeno. Milan bo obiskal dunajski in druge zapadno-evropske dvore, na pariški razstavi pa se bo sešel s kraljem Aleksandrom I. Ako se ne pripeti kaj posebnega, odpotoval bo Milan prihodnji ponedeljek. Pravijo, da hoče pisati „memoire" zadnjih šest mesecev svojega vladanja. — Nikola Pašić je pomiloščen ter se bo prihodnjo sredo že povrnil v Belgrad, kjer bo, kakor trdi naprednjaški list „Videlo", postal župan. Merodajnim krogom ni ničesa znanega, da bo Pašić imenovan za župana. Pera Teodorović, kraljevski komisar narodne banke, in Milosjević, ravnatelj tobačno-samoprodajne uprave, sta odstavljena. Iz tega sklepajo, da namerava vlada takoj in odločno izvršiti svoj sklep gledé zmanjšanja uradniškega števila.

Bolgarska vlada je dobila od regentstva in ministerskega predsednika Gruića zatrdilo, da se bo srbska vlada trudila ohraniti prijateljske odnošaje mej tema državama. Isto takó je bolgarska vlada po svojem zastopniku v Belgradu sporočila srbski vladi, da jo hoče z vsemi močmi podpirati pri utrjevanju prijateljstva.

Kakor trdi „Nordd. Allg. Ztg.", napravilo je ***nemško*** ministerstvo notranjih zadev normalen regulativ gledé pobiranja davščin za javne veselice. — Cesar je poslal kancleriu kabineten dopis z dné 13. marca, v katerem pravi, da je natanko pregledal poročila državne banke ter se uveril o izvrstnem poslovanju leta 1888. Vspehi dokazujejo, da vodstvo uprave, podpirano od vseh uradnikov in odsekov državne banke, prav umeva namene zavodove. Konečno cesar izreka priznanje in zadovoljnost vsem vdeležencem.

Francoska zbornica je, kakor znano, potrdila izročitev nekaterih „patrijotov", istotako senat gledé senatorja Naqueta. O zbornični seji se poroča: Arène prečita poročilo, ki nasvetuje izročitev. (Razburjenost mej desničarji.) Sevestre pravi, da je to budalost (imbécillité), zaradi tega ga predsednik pozove k redu. Laguerre se izjavi, da se ne obrača do zbornice, katere izrek ga malo briga, marveč do naroda. Neka druhal se je polastila vlade, toda splošnja volilna pravica bo imela zadnjo besedo. Tudi Laguerre-ja pokliče predsednik k redu, kar se ob jednem zabilježi v zapisnik. Poročevalec Arène trdi, da je liga patrijotov tajna družba. Tu vstane Boulanger ter s prekrižanima rokama zré na večino; navstane nemir; mej tem pozove predsednik Leherisse-ja k redu zaradi neke opazke. Cassagnac nasvetuje, naj zbornica prične postopati zoper Boulangerja. Konec razprave se potrdi. Izročitev „patrijotov" se konečno potrdi s 334 proti 227 glasovom. Po seji si je vsled teh dogodkov več poslancev poslalo priče, tako Cassagnac, Burdeau, Arène, Prevost-Delaunay, Pichon in Laguerre. To smisel mora imeti včerajšnja brzojavka, ki napačno slove vsled nejasnosti izvirne nemške brzojavke. — V okrajih Lille in Cambrai so delavci ustavili delo. Bojé se splošnjega štrajka, katerega se bo vdeleževalo nad 100.000 delavcev.

Angleška spodnja zbornica je z 259 proti 193 glasovom v drugem čitanji zavrgla od parnelovcev predlagano postavo gledé boljšega ravnanja z jetniki, kateri so zaprti na podlagi postave „v preprečenje hudodelstev". Balfour se je mej razpravo izjavil, naj se iz človekoljubja premené jetniški predpisi za jetnike vsled lahkih prestopkov, nikakor pa ne za take, ki sedé zaradi nasilnih činov.

Rumunski kralj je junimistom naznanil željo, naj se sporazumé z Laskarjem Catargijem in omogočijo sestavo ministerstva, v katero bi mogel vstopiti tudi Laskar Catargi.

Iz ***grške*** prestolnice se poroča: Vesti, da se je ustavilo delo pri korintskem prekopu, niso sicer še resnične, odposlali pa so se tjekaj vojaki, da zabranijo nemire mej delavci.

Izvirni dopisi.

Iz radovljiškega okraja, 11. marca. (Kako se za uboge skrbi, odkar imamo novo ubožno postavo.) Dne 28. avgusta l. 1883 potrdilo je Njegovo Veličanstvo postavo, katera veleva, da farne ubožnice po vojvodini Kranjski prenehajo, in da se mesto njih ustanové občinske ubožnice. Dné 31. julija l. 1884. izdala je slavna c. kr. deželna vlada kranjska natančni navod, po katerem se ima predava ubožnega premoženja vršiti. — Pretekla so tedaj že 4 dolga

(Dalje v prilogi.)

leta in tudi peto se že svojemu koncu bliža, toda v našem okraju še sedaj niso povsod nove občinske ubožnice ustanovljene. — Slavno c. kr. okrajno glavarstvo je sicer od predstojnikov farnih ubožnic koj zahtevalo, da se mu pošljejo izkazi gledé premoženja in druga potrebna pojasnila, tudi državne obveznice s plačilnimi polami vred so se morale slavni oblasti kmalu odposlati, sedaj pa, kakor se kaže, vsa zadeva miruje, ali pa se zahtevajo vedno take nebistvene formalnosti, da jih predstojniki farnih ubožnic pri najboljši volji podati ne morejo. Tu ne pomaga, ako se slavni oblasti enkrat odgovori: „Zahtevanih pojasnil ni mogoče dati, ker so se že vse listine pregledale.“ C. kr. okraj. glavarstvo pošlje ta odgovor slavni deželni vladi, ta ga po preteku nekaterih mesecev zopet pošlje glavarstvu z nalogom, naj se pojasnilo od farnega urada zopet strogo zahteva, in tako se dlaka v jajcu išče ad infinitum, predava premoženja se pa zavlečuje ad calendas graecas.

Kaj pa ubogi? Oni stradajo med tem bojem ter hodijo od Poncija do Pilata — od župnika do župana. Prepričani smo sicer, da jim oba rada pomagata, kakor jima je sploh mogoče, toda dobra volja vsega ne zmore, ker je število ubogih od dne do dne večje, vzlasti letos, ko je lansko leto toča na polji pobrala mnogo pridelkov.

V imenu lačnih ubogih prosimo tedaj merodajno oblast, da se ta zadeva kolikor mogoče pospeši, in da se predava ubožnega premoženja tam hitro izvrši, kjer je še ni. Ako je pa res nemogoče, naj se c. kr. okrajnemu glavarstvu vsaj to zaukaže, da dotičnemu farnemu ali pa županijskemu uradu pošlje one obresti, katere so se do sedaj že nabrale. Prvi kakor drugi urad jih bode gotovo vestno razdelil in tožbe ubogih bodo vsaj nekoliko potihnile.

Iz Brega pri Trstu, 13. marca. „Nulla dies sine linea“, rekel je Latinec. Po tem pravilu imamo tukaj v Bregu, ako ne vsak dan, pa vsaj vsako leto kaj posebnega, za kar se moramo posebno zahvaliti našim skrbnim dušnim pastirjem. Omenim le slovesnosti sv. misijona v Dolini, podelitve križca za zasluge v Borštu, nove maše tudi v Borštu itd. In zopet se v Borštu pripravlja nekaj posebnega; po neumornem prizadevanju č. g. Al. Pavlija so za Boršt naročeni že novi zvonovi pri g. Samasi v Ljubljani. Upamo, da nam bodo za binkoštne praznike t. l. že spolnovali zvonikarjev klic: Zvonovi zvonite — Nedeljo vabite! Kako bodo peli, sporočil bom g svojem času. Ricmanci pa tudi nočejo zaostati; ker pa ravno nič novega nimajo, pa vse častilce sv. Jožefa vabijo na božjo pot v velikansko romarsko cerkev v Ricmanje, in se jih posebno na praznik sv. Jožefa nadejajo od blizo in daleč.

Trgovska in obrtniška zbornica.

VIII.

Z ozirom na rečeno predlaga gospod poročevalec: Slavna zbornica naj se v zmislu poročila obrne do visokega državnega zbora s prošnjo: Visoka zbornica izvoli naj s predlogo novele k zakonu od 30. marca 1888, drž. zak. štev. 33, preprečiti, da ne pridejo v moč rečena določila, ki so v zdanjem zmislu izvedbi zakona o zavarovanji bolnikov opasna, ter naj deluje, da se podaljša rók, ki je dan dozdanjim delovršbenim bolniškim blagajnicam za preosnavljanje pravil.“

Gospod zbornični svètnik Anton Klein noče ravno nekati, da je opravičena ta prošnja in da je tudi v interesu dotičnih krogov, da se predrugačijo rečena zakonita določila, toda misli, da visoka vlada ne bode volje, zdaj, ko se ima izvesti zakon ter še ni nikakoršnih izkušenj, privoliti v to, da se predrugači.

Gospod zbornični svètnik Karol Luckmann pa je uverjen, da se predrugačevanju zakona ne bodo stavile nobene zapreke, bržko bode nadvladalo uverjenje, da prosilci niso protivniki zakona o zavarovanji bolnikov, nego da le na temelju dobljenih izkušenj želé premembe zakona v nekaterih točkah, kar je tudi v interesu delavcev.

Pri glasovanji bil je predlog sprejet.

IX. Gospod zbornični svetnik Anton Klein poroča, da je c. kr. deželna vlada z dopisom od 15. februarija 1889, štev. 2037, poslala zbornici „Ustanovilo za okrajno bolniško blagajnico v Radovljici“, da se v zmislu § 14. zakona z dne 30 marca 1888 izreče o zavarovanju delavcev gledé kake bolezni, ker so se v ustanovilo sprejele storitve, ki presegajo v §§ 6 do 8 tega zakona označeno najmanjšo mero.

§ 14. omenjenega zakona veleva, da za vsako okrajno bolniško blagajnico, ki jo je znova ustanoviti, naj po vzgledu ukazoma razglašenega uzornega ustanovila politično okrajno oblastvo, v katerega okolišu se postavi blagajnica, — zaslišavši može dovernike delo dajočih gospodarjev in zavarovanju podvrženih osob — napravi posebno ustanovilo, za katero, kakor tudi za vse poznejšnje premene njegove potrebno je odobrenje političnega deželnega oblastva, da obveljajo.

Kadar se napravlja nova okrajna bolniška blagajnica ter se hočejo v ustanovilo sprejeti storitve ki presegajo v §§ 6 do 8 povedano najmanjšo mero, treba je vprašati za mnenje obrtnega nadzornika in pa trgovsko in obrtniško zbornico.

Uzorno ustanovilo oklicalo se je z razglasom ministerstva notranjih stvarí od 20. oktobra 1888, drž. zak. štev. 159.

§ 6. omenjenega zakona določuje, da je kot podporo bolniku dodeljevati najmanj, kadar bolezen traje čez tri dní ter je bolnik nesposoben prislužiti si kaj, počenši od dne, katerega je zbolel, za vsak dan bolniščine po 60 odstotkov v sodnem okraju navadne dnine zavarovanju podvrženih delavcev sploh.

Na slučaj, kadar zavarovanec umrje, dodeljevati je ostavšim za njim pogrebščine najmanj dvajsetkrat toliko, kolikor iznaša zgoraj omenjena dnina.

§ 7. določuje, kdo ustanavlja dnino.

§ 8. določa, da se sme namesto brezplačilne zdravniške lečbe, neogibno potrebnih zdravil in bolniščine, o trošku bolniške blagajnice bolnikom dodeljevati brezplačilno ozdravljanje in strežba v kaki bolnici.

Ker so se v ustanovilo tu omenjene bolniške blagajnice vzprijele storitve, katere presezajo v § 6. omenjeno najmanjšo mero, zato je slavna c. kr. deželna vlada z ozirom na § 14. to ustanovilo poslala zbornici, da se izjavi o njem.

V § 11 ustanovila za okrajno bolniško blagajnico v Radovljici vzprijelo se je naslednje:

„Kot podpora bolnikom dodeljuje se, dokler traja bolezen, tudi če je posledica kake nezgode pri delu, vendar ne čez 20 tednov:

1. od začetka bolezni brezplačilna zdravniška lečitev s porodničarsko pomočjo vred, in tako tudi neizogibno potrebna zdravila in druga terapevtična pomagala;

2. kadar bolezen traje čez tri dni ter je bolnik nesposoben, prislužiti si kaj, počenši od dne, katerega je zbolel, za zsak dan bolniščine po 60 odstotkov resnične (zglašene) dnine. Ako je ta dnina manjša od „navadne dnine“, postavlja se v račun ta dnina, in če resnična (zglašena) dnevna mezda preseza 2 gld., ta iznos.“

Z ozirom na § 9. zakona od 30. marca 1888, o zavarovanju delavcev gledé kake bolezni je to dopustno, ker ta paragraf določa: Z ustanovilom dopuščeno je zvišati in raztegniti storitve čez najmanjšo mero, kakor je v §§ 6.—8. povedana.

Navadna dnina ustanovila se je za to blagajnico v § 5., in to tako:

„Za sodna okraja Radovljica in Kranjska Gora izvédela se je „navadna dnina“ ter je za dôbo od 1. maja 1889 do 1. maja 1891 določena tako:

1. Za moške delavce:
A. Mladoletne pomočne delavce s . . 25 kr.
B. Delavce s . . . . . 50 kr.
C. Delavce prirejalce s . . . . . 60 kr.
2. Za ženske delavce:
A. Ženske mladoletne pomočne delavce in
B. delavke s . . . . . 25 kr.

Ti postavki veljajo tudi, kadar zgornji čas poteče, dokler jih ne bode oblastvo drugače ustanovilo.

Ker se tudi prispevki po § 9. ustanovila odmerjajo po oni mezdi, ki se v podlogo jemlje za odmerjanje bolniščine in pogrebnih troškov, zato misli odsek, da je tem bolj opravičeno zvišanje storitve čez najmanjšo mero, ker bode vdeležencem gotovo bolj ugajala, nego ako bi se podpore dodeljevale po navadni dnini. Podpore pa ne bodo previsoke, ker tudi resnične dnine le redkokrat presezajo navadne dnine.

Na podlagi tega tudi odsek misli, da bode okrajna bolniška blagajnica v Radovljici lahko obstajala. Ko bi pa izkušnja kazala, da so se previsoko odmerile podpore, bode glavni zbor v tem oddelku premenil ustanovilo.

Z ozirom nato pridružuje se odsek izjavi obrtnega nadzornika ter nasvetuje:

„Slavna zbornica naj priporoča visoki c. kr. deželni vladi, da blagovoli odobriti rečeno ustanovilo.

Predlog je bil sprejet.

Dnevne novice.

(**Presvetli cesar**) je podaril občini Velike Lašče za občinsko ubožnico in gasilno založišče 150 gld.

(**Družba sv. Cirila in Metoda**) je izdala te dni 2. vezek svoje knjižnice: „Rudolf Habsburški, oče avstrijske cesarske rodovine.“ Kot 1. družbin zvezek „Franc Jožef, cesar avstrijski“, spisal je tudi ta g. profesor Fr. Hubad iz Gradca. Kakor si začenši moral do konca prebrati cesarja Franca Jožefa, da nisi poprej niti jenjati mogel — isto to se ti bo godilo ob branji tega novega vezka naše družbe sv. Cirila in Metoda. To je pač prirojena lastnost pisatelja prof. Hubada, da zna pripovedovati tako po domače, tako živo in zopet tako umetno, da zanima izobraženca in očaruje najpriprostejšega bralca. Zato gledé na vrednost tega novega vezka in isto tako na važnost in — trditi smemo — veliko priljubljenost naše družbe, ki sredi bojnih strasti zna delati vselej brez strasti, kar najgorkeje priporočamo sploh vso knjižnico družbe sv. Cirila in Metoda in sedaj osobito Rudolfa Habsburškega. Kako pa — da konečno opomnimo — družba sv. Cirila in Metoda s takimi spisi mogočno okrepljuje tudi dinastični čut v našem itak od pamtiveka lojalnem narodu, to razvida vsak sam ob sebi. — „Franc Jožef, cesar avstrijski“, šteje 64 strani in stane 15 kr.; „Rudolf Habsburški“ pa broji 77 strani in velja 20 kr. — Kupujte in podpirajte kupujé naše knjige družbo sv. Cirila in Metoda.

(**Pokojni Deschmann**) je zapustil lastnoročno pisano oporoko. „Rudolfinumu“ je volil več sto zvezkov naravoslovske in deželo Kranjsko zadevajoče vsebine, velik herbarij, angleški daljnogled in jeden mikroskop. Filharmonično društvo, Marijanišče in Liechtenthurnov zavod dobé po 100 gld.

(**Dva dobrotnika.**) Častiti gosp. Matija Randl, župnik in g. Fran Reš, žitni trgovec v Švabeku blizo Pliberka na Koroškem, poslala sta podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaji vsak po tri gld. skupaj šest gld. Srčna jima hvala!

(**Stoletnico fare**) praznovali so v Stranjah pri Kamniku s ponavljanjem sv. misijona od dné 6. do 12. t. m. Pobožnost sta vodila prečastita gospoda ljubljanska lazarista K. Heidrich in Ad. Pogorelec. Vdeležba ljudstva bila je zeló velika.

(**Dobro došla**) vsem veroučiteljem in učencem ljudskih šol je zala nova knjižica: „Zgodbe svetega pisma“ za nižje razrede ljudskih šol. S 47 podobami. Nemški spisal dr. Fr. J. Knecht, poslovenil Ivan Skuhala, dekan v Ljutomeru. Z dovoljenjem knezoškofovskega lavantinskega in ljubljanskega ordinarijata. Založil in natisnil Herder v Breisgavi; dobiva se v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani. Cena trdovezani knjigi (95 strani) je 26 kr. Slike so zares lepe, dostojne, dosti velike. Zgodb stare zaveze je 27, nove zaveze 39; vsakej je pridejan primeren nauk v vezani besedi. Tudi vnanjščina knjigi je taka, da gotovo kmalu postane pravo veselje našim malim učencem.

(**Slovensko gledališče.**) Na korist igralki Gostičevi in igralcu Kocelju priredí dram. društvo v torek dné 19. t. m. igrokaz „Mesto in vas“. Igra je vseskozi ugajala našemu občinstvu in bo gotovo napolnila hišo. Oba beneficijanta sta prvi moči našega gledališča, vzlasti gospod Kocelj, kateri se že leta in leta trudi na deskah naše Talije kot igralec, pevec in režišer. Oziraje se tedaj na zasluge beneficijantov, trditi smemo, da bode tudi v torek naše občinstvo pokazalo, da zná ceniti narodni trud domačih igralcev.

(**Zapuščina Aleks. Dreota**) znaša po inventarni cenitvi 658.840 gld. 92 kr. Ker pa c. kr. deželnemu sodišču v Ljubljani doslej niso še znani pravni dediči, objavlja torej poziv, da se v jednem letu oglasijo. Po materi Josipini Friedl, ki je iz Schärdinga na Gor. Avstrijskem, oglasilo se bode baje

več dedičev, ker teh imen je tam mnogo. Oskrbnik zapuščine je, kakor znano, g. dr. A. Pfefferer.

(Vincencijeva družba) je imela minolo nedeljo društveni praznik in zvečer letni shod, pri katerem je glavni predsednik mil. g. prošt dr. Jarc poročal o stanji družbe. Ker je ta človeštvu tako koristna družba že toliko storila in še stori, je očividno, da Bog blagoslavlja družbo. Hvala Njemu in tudi blagim dobrotnikom, ki so to družbo podpirali, vsem delavnim udom in upravnemu svetu, ki ima skrb za Marijanišče. Leta 1888 je bilo v konferenciji sv. Nikolaja podpiranih 152 ubogih, za kar se je potrošilo 1509 gld. 92 kr.; v konferenciji sv. Jakoba 130 ubogih, izdalo 1089 gld. 24 kr. Marijanišče se je dozidalo in imelo troškov 15.772 gld. 9 kr., dohodkov 15.834 gld. 91 kr. Deško zavetišče je imelo prihodkov 392 gld. 67 kr., troškov 370 gld., upravni svet je imel dohodkov 152 gld. 1 kr., troškov 84 gld. 18 kr. Marijanišče stoji dozdaj 96.000 gld., kar se je nabralo po dobrotnikih. To priča o veliki radodarnosti prebivalstva. Znatne svote so darovali prečast. gg.: Čibašek, Zamejic, Novak, Aljančič, Močnik, Dogau in drugi. Kruh so brezplačno dajali gg.: Bončar, Janša, Jenko, Kremžar, Matijan, Pirnat, Potočnik in gospe Föderl, Klešnik, Krieger, Perme. Tudi z dežele je Marijanišče dobilo veliko živeža, in sicer v župnijah sv. Petra, Brezovca, Bevk, Črnuč, Doba, Dobrove, Sv. Jakoba, Ježice, Iga, Polhovega Gradca, Device Marije v Polji, Preske, Rateč in Sore. Za Marijanišče so volili Hočevar, Budnar, Volčič, Poličar, Kosmač, Dollhof in gdč. Vidic. Umrla sta uda čast. gosp. J. Jerič in g. J. Milavec. Pristopila sta trgovec Jeglič in posestnik Zorman. Marijanišče ima pravico javne šole, katero obiskuje 127 dečkov, ki so se večinoma prav dobro učili; polovica gimnazijcev ima odlična spričevala. Za Marijanišče imajo velike zasluge prečast. gospod vodja dr. Lampe in častite šolske sestre.

(V krajni šolski svet) v Št. Petru na Krasu so izvoljeni gg.: Župan Ivan Špilar, predsednik; njegov namestnik nadučitelj Miha Kalan; odborniki: Ivan Korošec, Anton Dekleva, Fran Požar in Matija Penko, posestniki.

(Priprt fotograf.) Te dni priprli so v Č. Lipi v stanovanji njegovih starišev fotografa Böhma, ki je pred letom dnij izginil iz Bora vsled tehtnih vzrokov. Potem je živel tu v Ljubljani, kjer je pred nekim časom izneveril večjo denarno svoto in jo zopet popihal na Češko. Vsled tega so ga povsod zasledovali in konečno zasačili v Č. Lipi.

(Akademiji znanosti na Dunaji) je Dr. Vladimir Milkowicz, ki je minolo leto več mesecev bival na Kranjskem, predložil razpravo: „Samostani na Kranjskem, doneski k avstrijski monasteriologiji“.

(Otroška zabavišča.) Meseca avgusta l. 1888 je g. A. Viták obiskal otroška zabavišča na Nižjem Avstrijskem, Štajerskem, Kranjskem, Primorskem, v Gor. Italiji, Tirolskem in Bavarskem. Ta strokovni učitelj v Polički na Češkem je v listu „Pěstoun“ o zabaviščih v Ljubljani objavil nastopno črtico: „V beli Ljubljani je pet zabavišč, med katerimi je jedno „šulvereinsko“. Najlepše je otroška varovalnica pri sv. Florijanu pod vodstvom č. gosp. župnika pri sv. Jakobu. Ima svojo hišo z vrtom, za oddelke posebne izbe in obednico, kjer v zimskem času mnogo revnih otrok dobiva brezplačno hrano, ki se kuha v kotlih. Zavod vzdržujejo s prostovoljnimi doneski. Ondi je tudi spominska knjiga, v kateri sta vpisana cesar in cesarica. Tudi jaz sem vpisal svoje ime in dal malo svoto za ubožno deco. Obiskal sem tudi zabavišče poleg gimnazije, kjer pa potujčujejo slovenske otroke.“

Telegrami.

Dunaj, 16 marca. Zbornica poslancev: Vlada predloži postavo o dolžnih zaveznicah s premijami in zakon o kaznjivosti objavljanja in priporočanja prepovedanih srečk. Dunajevski odgovarjajoč na interpelacije naznani, da je izdal naredbo, ki razveljavlja predpisovanje dohodnine posojilnicam; dalje v slučajih, v katerih je stranka sama in ne še le vsled ovadbe finančnih organov prepozno naznanila zaloge žganja in sladorja, nalagati se smejo le kazni zaradi reda; konečno izučna spričevala tovarnarskih zadrug po postavi niso oproščena kolkov. Potem se nadaljuje razprava o domobranskem proračunu.

Belgrad, 15. marca. Kakor se zatrjuje iz zanesljivega vira, zavezali so se pri Milanovem odstopu regentje pismeno, da bodo kralja podpirali v njegovih očetovskih pravicah ter ne bodo dopuščali niti od blizu niti od daleč kraljičinega vplivanja na vzgojo mladega kralja.

Pariz, 15. marca. Vlada „je zaukazala hišne preiskave pri načelnikih patrijotne lige tudi po deželi.

Poslano.*)

V seji občinskega sveta dne 12. februarija t. l. izrazil se je gosp. odbornik Dr. J. Starè kot poročevalec o oddaji mizarskega dela k zgradbi mestne ljudske šole sledeče:

»Ako dobi delo konsorcij mizarjev, bode položaj enak kakor pri kamnosekih, kateri so pri mestnih kamnoseških delih poskočili v jednem letu kar za 100 odstotkov.«

Mi ljubljanski kamnoseki smo bili zaradi te trditve, ki je navstala ali vsled napačne informacije, ali pa iz govornikovega namena, da bi podpiral s tem svojega milostnika, primorani poslati imenovanemu gospodu mestnemu odborniku pismen poziv, naj se prepriča o neutemeljenosti svoje trditve, potem pa v prihodnji seji občinskega sveta prekliče to svojo neistinito izjavo.

Dne 12. marca t. l. je bila prihodnja seja, v kateri pa se gospodu občinskemu svetovalcu dr. J. Staretu ni zljubilo preklicati svojo neresnično trditev ter popraviti ž njo storjeno nam škodo. Zaradi tega nam ne preostaja drugo, nego da po dnevnikih naznanimo častitemu občinstvu na podlagi v magistratni registraturi ležečih računov in proračunov, kakó ničnostna je bila trditev gospoda mestnega svetovalca dr. J. Starèta. Kamnoseški račun pro 1888 znaša 179 gld. 52 kr. Po enotnih cenah leta 1887 izračunjen, kazal bi se isti znesek; po onih leta 1881 pa 143 gld. 72 kr. Pri primerjanji cen iz l. 1887 in 1888 ne najdemo nobenega razločka, nasproti cenam iz l. 1881, tedaj po preteku osmih let, pa razloček le 19%, kateri je pa gotovo opravičen vsled višjih delavskih plač in dražjega tržaškega kamna.

Jasno in točno kažejo te številke, da smemo trditev gospoda občinskega svètnika dr. J. Starèta imenovati obrekovanje našega obrta; kajti neumevno bi bilo, ko je vendar izdelal vse šole, posluje in je posloval kot blagajnik pri mnogih društvih ter je posebno pri svojih zasebnih računih izvrsten računar, da bi se bil motil ravno pri tem izračunanji. S tožbo nismo hoteli postopati zoper gospoda dr. J. Starèta, zato pa objavljamo p. n. občinstvu to dejanjsko zadevo, iz katere bo gotovo vsakdo sklepal za nas ugodno, za gospoda mestnega svetovalca dr. J. Starèta pa natanko označivno.

Kamnoseški konzorcij.

*) Za stvari pod tem naslovom je vredništvo le toliko odgovorno, kolikor ga veže tiskovna postava.

Blagonosna iznajdba.

Kakor velik je napredek dandanes gledé znanostij, pobira vendar na tisoče ljudi mej neizrekljivimi bolečinami zavratna bolezen, nasproti kateri so zdravniki brez moči. V resnici so opustošenja, katera učinjajo bolezni ledic in jeter, prava šiba božja na tej zemlji, in celó na višinah človeštva razsaja pošast te bolezni tudi v kraljevskih hišah, ne da bi jo mogli premagati možje znanosti, kakor vidimo to pri holandijskem vladarju. Splošno bi se morala tedaj z veseljem pozdraviti iznajdba, ki dejanjski ozdravlja take nadloge človeštva, kakor so bolezni ledic in jeter.

Zoper kronično bolezen jeter, ledic in urinskih organov ni bilo pozitivno vplivajočega sredstva, dokler se ni srečno izumel **Warnerjev Safe Cure**, ki ozdravlja te bolezni. — Akoravno ima mnogo sovražnikov, ugladil si je Warnerjev Safe Cure pot po celi Avstro-Ogerski, tako da danes legijon ozdravljenih hvaležno priznava njegove izvrstne učinke ter mnoga zdravniška spričevala pozitivno dokazujejo njegovo zdravilno moč. Zdravljenje ni morda kako ničvredno tajno zdravilo, marveč priprosto naravno sredstvo, in v naravi je vendar skrito mnogo zdravilnih moči.

Vsi dosedanji napadi, katere so rodili zlobnost ali pa predsodki zoper to dobrodelno zdravniško iznajdbo, pripomogli so le k temu, da so se vedno bolj opozarjali bolniki nanjo, in zaupno sme vsak bolnik rabiti to blagonosno pijačo.

Kakor je morala marsikatera koristna iznajdba na tem svetu mnogo pretrpeti vsled človeške kratkovidnosti in je konečno vendar častno zmagala vsled svojih izvrstnih lastnosti, tako velja tudi v tem slučaji prislovica: „Mnogo sovražnikov, mnogo časti.“

Warnerjev Safe Cure se dobiva v znanih lekarnah.

Dijaška kuhinja v Celji.

Za III. društveno šolsko leto 1888/89 so dalje darovali naslednji častiti in prečastiti daritelji:

Jakob Janežič, tovarnar v Grižah	2 gl.	— kr.
Slavna „Posojilnica v Celji“	100 „	— „
Prevzv. g. knezoškof Jakob Maksimilijan za febr.	4 „	— „
Martin Gabere, kaplan na Vranskem	4 „	— „
Valentin Mikuš, kaplan v Konjicah	5 „	— „
Neimenovan dobrotnik iz Šmarja po preč. gosp. kanoniku Ivancu	10 „	— „
Slavna „Posojilnica v Mozirji“	10 „	— „
Franc Janesch, trgovec v Celji	5 „	— „
Franc Ogradi, kanonik in ravnatelj bogosl. v Mariboru, pristopil kot pokrovitelj	50 „	— „
Dr. Vošnjak od prodanih knjižic	2 „	10 „
Dr. K. Gelingsheim, stavo	5 „	— „
Ekscelenca knezoškof za marec	4 „	— „
Seb. Storf, trgovec v Št. Andreju na Koroškem po dr. Sernecu	10 „	— „
Slavna „Posojilnica v Pišecah“	5 „	— „
Anton Vertovšek, župan v Pišecah	3 „	— „
Alojzij Kreft, župnik v Kalobji	2 „	— „

Vsem blagim dariteljem presrčna zahvala v imenu naše mladine in prosimo še daljnih milodarov.

V CELJI, dne 14. marca 1889.

Umrli so:

14. marca. Stefanija Slaje, pekovskega pomočnika hči, 3 mes., Poljanska cesta 23, božjast. — Berta Jeršek, delavčeva hči, 3½ leta, Dunajska cesta 7, pljučni katar. — Jera Rihar, gostija, 72 let, Gospodske ulice 4, vsled raka v obrazu.

Tujci.

14. marca.

Pri *Maliču*: Senitza, potovalec, iz Celja. — Langhuth, potovalec, z Dunaja.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje: zrakomera v mm	Stanje: toplomera po Celziju	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
14.	7. u. zjut.	726·9	1·8	sr. jvzh.	oblačno	0·00
	2. u. pop.	728·2	3·6	m. szap.	jasno	
	9. u. zveč.	733·4	— 3·4	m. vzh.	„	

Srednja temperatura 0·7° C., za 2·3° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

15. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 10 kr.	
Srebrna „ 5% „ 100 „ „ 16% „	84 „ — „	
5% avstr. zlata renta, davka prosta	111 „ 15 „	
Papirna renta, davka prosta	99 „ 25 „	
Akcije avstr.-ogerske banke	894 „ — „	
Kreditne akcije	301 „ 50 „	
London	122 „ — „	
Srebro	— „ — „	
Francoski napoleond.	9 „ 62⁵/₁₀ „	
Cesarski cekini	5 „ 80 „	
Nemške marke	59 „ 52 „	

Tržne cene v Ljubljani

dné 9. marca.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	5	83	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež, „	4	50	Surovo maslo, „	—	78
Ječmen, „	4	16	Jajce, jedno „	—	2
Oves, „	2	67	Mleko, liter	—	8
Ajda, „	4	67	Goveje meso, kgr.	—	54
Proso, „	4	33	Telečje „ „	—	48
Koruza, „	4	83	Svinjsko „ „	—	60
Krompir, „	2	23	Koštrunovo „ „	—	36
Leča, „	12	—	Pišanec	—	50
Grah, „	13	—	Golob	—	18
Fižol, „	11	—	Seno, 100 kgr.	2	50
Maslo, kgr.	—	88	Slama, „ „	2	50
Mast, „	—	70	Drva trda, 4 □ mtr.	6	70
Špeh svež, „	—	50	„ mehka, „ „	4	80

Priporoča svoje izdelke prečastiti duhovščini in p. n. cerkvenim predstojnikom **po najnižji ceni** v najnovejših in lepih oblikah. (5)

Na željo pošilja načrte in ilustrovane cenike.
Staro orodje in posode jemlje v popravo.

Katoliška Bukvarna
v Ljubljani, Stolni trg št. 6
se priporoča za
naročila
vsakovrstnih
tù- in inozemskih časnikov, teologičnih in drugih del.

Naznanilo in priporočilo.

Preč. duhovščini, kakor slavnemu občinstvu izrekam svojo najtoplejšo zahvalo za doslej izkazano mi zaupanje in se priporočam tudi v bodoče za **izdelovanje** vseh

podobarskih in pozlatarskih del,

kot: **prenovljenja altarjev, tabernakeljnov, lec, krstnih kamnov** in **podob.** Prenavljam vsake vrste **okvire, križeva pota, sv. razpela, svečnike** itd. Tudi na novo izgotavljam vsa ta dela v vsakem slogu prav okusno in trpežno,

V zalogi imam **sv. razpela od 4" do 3',** na križu in brez križa, s stojalom in brez stojala, pozlačene, slikane in iz trdega lesa. Kristusi so do 2 čevlja po 2" znarazen, 4, 6, 8, 10, 12" itd.

Coli za svetilnice — za spodaj in zgoraj dobé se od **80 kr.** do **8 gld.**, **krogle za vrvi** pri svetilnicah in svečnikih, **palice za okvire** (Goldleisten), **slike** itd.

Vsako delo izdelujem zanesljivo, dobro, in kar mogoče po nizki ceni. (6—1)

Franjo Toman,

podobar in pozlatar

v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 4, v Mayer-jevi hiši.

Tovarniške cene!

Vsake vrste in velikosti

kovčge in torbice

iz **usnja** ali **jadernega platna**, istotako popolne

jezdne oprave

po **28 gld.** in višje priporoča in pošilja obratno po pošti

A. Košir,

Kolodvorske ulice št. 24

(2-2) **v Ljubljani**

poleg juž ega kolodvora.

Lastno delo!

Bolezni želodca.

in spodnjih telesnih delov, jeter in vranice, zlata žila, zaprtje, vodenica in kronična driska zdravi se najvspešneje s PICCOLIJEVO „ESENCO ZA ŽELODEC“, koja je tudi izvrstno sredstvo proti **glistam.** Pošilja jo izdelovatelj lekarnar GABRIJEL PICCOLI v Ljubljani (na Dunajski cesti) proti poštnemu povzetju.

Dobiva se pa razven pri izdelovatelju **lekarju PICCOLI-ju „pri Angelu“ v Ljubljani** po 10 kr., tudi še pri lekarju **Rizzioli-ju v Rudolfovem** in skoraj po vseh lekarnah na Primorskem, Tirolskem, Koroškem, Štajerskem in v Dalmaciji in sicer po 15 kr. steklenica. (5)

Varstvena znamka.

Javna zahvala.

Podpisani čuti se zavezanega, slavnej

„AZIENDI“

avstro-francoskej zavarovalnej družbi za elementarne nesreče in nezgode na Dunaji,

zastopanej po glavnej agenturi v Ljubljani pri gosp. **Josipu Prosencu,** izrekati najiskrenejšo zahvalo za jako hitro poizvedenje škode in izplačanje zavarovane svote za objekte, ki so mi pogoreli v Veliki Vasi.

Velika Vas, 11. febr. 1889.

+ **Janez Šustar.**

Podpisal **Ignac Detela.** (1)

Društvo pogrebne bratovščine sv. Jožefa

bode imelo

19. marca, t. j. sv. Jožefa popoludan ob 4. uri

v šolski sobi frančiškanskega samostana svoj

letni občni zbor,

h kateremu so vsi moški udje povabljeni. (2—1)

Odlikovan: 1873, 1881.

Josip Deiller,

tovarna za cerkveno blago in razprodaja

cerkvenih oprav

na Dunaji VII., Zieglergasse 27.

Zastopnik **Franc Brückner.**

Proti **gotovi naročbi** se najtočneje izvršujejo vsakovrstne

cerkvene oprave

kot: **kazule, pluviali, dalmatike, velumi, štole, baldahini, zastave** itd., kakor tudi

celi ornati.

Odlikovan: 1873, 1881.

Katoliška tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Na najnovejši in najboljši način

umetne

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja **plombovanja** in vse **zobne operacije**, — odstranjuje **zobne bolečine** z usmrtenjem živca

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega (čevljarskega) mostu, I. nadstropje. (28)

Nič več mokre noge ali trdo usnje!

To doseže le **I. Bendiksa** iz **Št. Valentina** c. kra. priv. nepremočljiva

hranilna mast za usnje

potrjena s stotinami spričeval (cene: cela škatlja 1 gld., ½ škatlje 50 kr., ¼ škatlje 25 kr., ⅛ škatlje 12½ kr.), potem za likanje usnja ravnokar patentovana

hranilna tinktura za usnje

ne lak za usnje ali momentni lik, tudi ne apretura za usnje marveč bolj oljnato likalno črnilo, katero je preskusilo c. kr. državno vojno ministerstvo ter dovolilo, da se sme rabiti za usnje v c. kr. armadi. Cene: 1 kilo 1 gld. 20 kr., 1 steklenica št. 1: 1 gld., št. 2: 40 kr., št. 3: 20 kr. Razprodajalcem rabat. Dobiva se v vseh večjih krajih monarhije, v Ljubljani pri gg. **Schusnigu & Weberju** in **A. Krisperju.** — Sva imo pred ponarejanji! Prosi se za ponudbe v razprodajanje, kjer še ni založb. (30—5)

Dis eldorfske oljnate barve v tubah.

Akvarelne barve mokre in suhe.

Specijaliteta: Firnež iz kranjskega lanenega olja.

ADOLF HAUPTMANN,

prva kranjska tovarna

oljnatih barv, firneža in laka

v

Ljubljani.

Specijaliteta: Ultramarinmodra in zelena barva.

Pisarna in zaloga: **Šolski drevored 6** (semenišno poslopje).
Filijala: **Slonove ulice 10-12**

priporoča **slikarjem, dijakom, stavbenim** in **pohištvenim mizarjem, likarjem** kakor sploh p. n. občinstvu svoje priznano izvrstne izdelke ter pošilja na zahtevanje cenilnike zastonj in franko.

Oljnate barve v ploščevinastih pušicah le najboljše vrste, posebno pripravne za razprodajalce, po znižanih cenah; v dežah od 25 klgr. naprej primerno ceneje.

Kupovalcem večjih množin prednostne cene.

Perstene, mineralne in kemične barve.

Vse vrste **slikarskih** in **likarskih čopičev** in **slikarske patrone.**

Za čas stavbe

priporoča

Andrej Drušković-a

trgovina z železnino, Mestni trg 10,

v velikem izboru in prav po nizki ceni okova za okna in vrata, štorje za štokadoranje, drat in cveke, samokolnice, vezi za zidovje, traverze in stare železniške šine za oboke, priznano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, *kakor tudi* ***lepo in močno narejena štedilna ognjišča in njih posamezna dela.***

Pri stavbah,

kjer ni blizo vode **neobhodno potrebne vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu dobivati vodó;** ravno tako tudi se dobivajo **vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali,** kakor tudi za lesene cevi **mesingaste trombe in ventile in železna okova.**

Za poljedelstvo: (11)

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja.

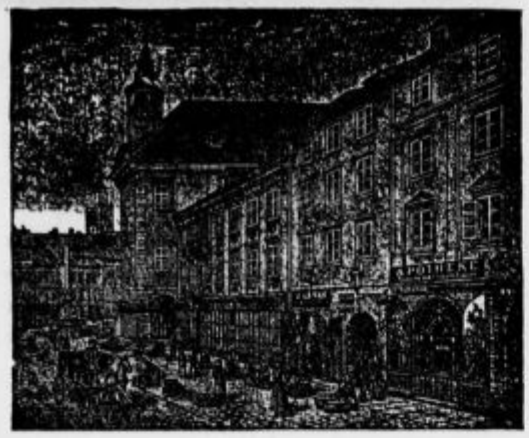

Lekarna Trnkóczy,

zraven rotovža v Ljubljani

na velikem Mestnem trgu,

priporoča tukaj popisana **najboljša** in **sveža** zdravila. Ni ga dneva, da bi ne prejeli pismenih zahval o naših **izborno skušenih** domačih zdravilih. Lekarne Trnkóczyjevih firm so: Na Dunaji dve (in kemična tovarna), v Gradci (na Štajarskem) ena, pa ena v **Ljubljani**. P. n. občinstvo se prosi, ako mu je na tem ležeče, da spodaj navedena zdravila s prvo pošto dobi, da naslov tako-le napravi: **Lekarna Trnkóczy poleg rotovža v Ljubljani.**

Marijaceljske kapljice za želodec,

katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten vspeh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: **manjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavobôl, krč v želodcu, bitje srca, zabasanje, gliste, bolezni na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo.** 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gl.

☛ **Svarilo!** Opozarjamo, da se tiste **istinite marijaceljske kapljice** dobivajo samo v lekarni **Trnkóczy-ja** zraven rotovža na velikem Mestnem trgu v Ljubljani.

Cvet zoper trganje (Gicht),

Schutzmarke.

je odločno najboljše zdravilo zoper *protin* ter *reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi* ter *živcih, otekline, otrpnele ude* in *kite* itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo *„cvet zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem.* 1 stekl. 50 kr. tucat 4 gl. 50 kr.

☛ Če ni na steklenici zraven stoječega znamenja, ni pravi cvet in ga precej nazaj vrnite.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost, vratobol, jetiko, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. **56 kr.,** 1 tucat **5 gld.** Samo ta sirop za **56 kr.** je pravi.

☛ Kričistilne krogljice ☚

ne smele bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se že tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobôlu, otrpnenih udih, skaženem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

Zdravila za živino.

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri vseh boleznih **krav, konj** in **prašičev.**

Konje varuje ta štupa **trganja** po **črevih, bezgavk, vseh nalezljivih kužnih boleznij, kašlja, pljučnih** in **vrathih boleznij** ter odpravlja vse gliste, tudi vzdržuje konje **debele, okrogle** in **iskrene.** Krave dobé mnogo **dobrega mleka.**

Zamotek z rabilnim navodom vred velja le **50 kr.,** 5 zamotkov z rabilnim navodom **samo 2 gld.**

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje, pomaga pri **pretégu žil, otekanji kolen, kopitnih boleznih, otrpnenji v boku, v križi** itd., **otekanji nog, mehurjih na nogah, izvinjenji, tiščanji od sedla in oprave,** pri **sušici** itd. s kratka pri **vseh vnanjih boleznih** in **hibah.** Steklenica z rabilnim navodom vred stane le **1 gl.,** 5 stekl. z rabil. navodom vred samo **4 gl.**

Vsa ta našteta zdravila se samo prava dobijo

v lekarni Trnkóczy-ja v Ljubljani

zraven rotovža (23)

☛ *in se vsak dan s pošto razpošiljajo.* ☚

Zobozdravnik

Schweiger

stanuje pri Maliču (hôtel Stadt Wien), II. nadstropje št. 23.

Ordinira od ½10. do ½1. ure zjutraj in od 2. do 5. ure popoludne.

Ob nedeljah in praznikih od ½10. do 1. ure. (3)

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Frančiškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano reelno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupce so **oljnate barve v pločevinastih pušicah** (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

☛ **Cenike na zahtevanje.** ☚

Brnskoblago

za elegantno spomladansko ali poletno obleko

v odrezkih po 3·10 m., to je 4 vatle vsak kos, za

gl. **4.80** iz fine
gl. **6.—** iz finejše
gl. **7.75** iz izborno fine
gl. **10.50** nepresegljivo fine

pristne volne,

kakor tudi blago za zgornje suknje, s svilo pretkani „kamgarni“, poletno surovo sukno, blago za livrée-je, pralno-pristno sukanèno blago, fino in najfinejše črno sukno za salonske oprave itd. razpošilla **proti povzetju** izneska kot poštena in solidna znana

tovarniška zaloga sukna

Siegel-Imhof

v Brnu.

Pojasnilo: Vsak odrezek je 3·10 m dolg in 136 cm. širok, tedaj popolnoma zadostuje za popolno moško (15-5) obleko.

Tudi se pošilja, kolikor kdo zahteva na metre. Jamči se, da se pošlje blago natanko po izbranem vzoreu.

Vzorci gratis in franko.

Prodaja žlahtnih sadnih drevesc.

Oskrbništvo graščine Slap pri Vipavi prodaja mnogovrstnih še po prejšnji tukajšnji **deželni vino- in sadjerejski šoli vzgojenih žlahtnih drevesc,** kot: **jabolk, hrušek, marelc, breskev, črešenj i. dr.**

Cena komadu je **30** do **45 kr.** (1)

Zobolek, prašek in pasta za zobe

preč. oo. Benediktincev

opatije Soulac (Gironde).

Dom MAGUELONNE, prijor.

Največje odlikovanje: dve zlati svetinji: Bruselj 1880, London 1884.

Iznajdeno leta **1373** po prijorji **Pierre Boursaud.**

Vsakdanja raba zoboleka oo. Benediktincev (po nekoliko kapljic na vodi) **ozdravi in zabrani gnjilobo zob, jih obeli in utrjuje; okrepčuje in popolno ozdravi čeljusti.**

Zares močno ustrežemo našim p. n. čitateljem, opozorujé na to starodavno ter prekoristno iznajdbo — **najboljši in edini lek proti zobobolu.**

Tvrdka **SEGUIN** Bordeaux (Francija)

Rue Croix de Seguey 106 & 108.

Ustanovljena leta 1807.

Dobica se v vseh lekarnah in prodajalnicah dišav. (31)

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na ½ strani 8 gld., na ¼ strani 5 gld. in na ⅛ strani 3 gld. Pri večih ponovilih velik rabat. Družbenikom izdatno cenejé. **Vse inserate zunaj Kranjskega sprejemata le Haasenstein & Vogler na Dunaji** (Wien, I., Wallfischgasse Nr 10)

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani v Salendrovih ulicah štev. 5.

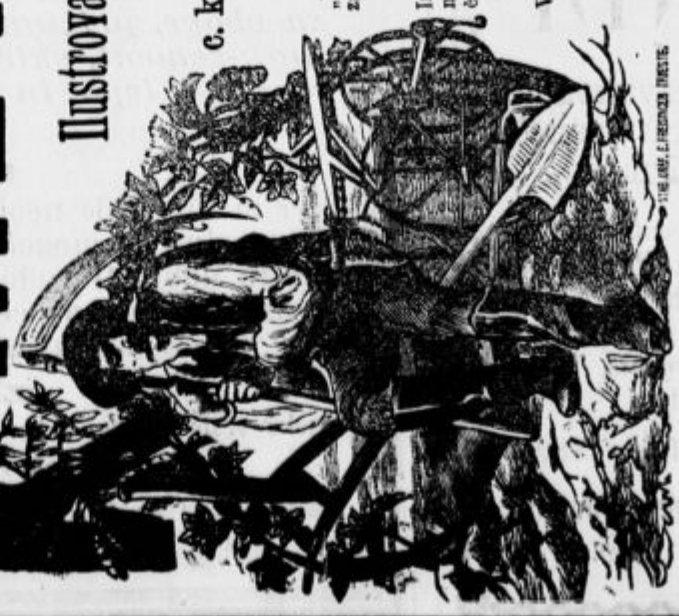

Z l. 1889 nastopi **„KMETOVALEC“** VI. letnik. **„KMETOVALEC“** je edini veči gospodarski list in ob enem najcenejši, zato ni čuda, ako je med najbolj razširjenimi slovenskimi listi. V l. 1888 prinesel je **„KMETOVALEC“** na 212. straneh velike oblike 80 večih in 105 manjših gospodarskih in sicer poljedelskih, živinarskih, vinarskih in gozdnarskih člankov, nad 135 splošno zanimivih odgovorov na gospodarska vprašanja, katera so stavili naročniki vredništvu, blizo 175 gospodarskih novic itd. To berilo razjasnevalo je 50 podob. **„VRTNAR“** je poseben vrtnarski strokovni list, kateri dobivajo naročniki **„KMETOVALCA“ zastonj.** **„VRTNAR“** je prinesel l. 1888 na 96 straneh velike osmerke 85 večih in 78 manjših sadjarskih in vrtnarskih člankov ter blizu 70 podob.

Berilo v **„KMETOVALCU“** in **„VRTNARJU“** je dandanes za naprednega kmetovalca tako važno, da ne sme biti slovenskega gospodarja brez teh koristnih listov.

„KMETOVALEC“ s prilogo **„VRTNAR“** stoji na leto **2 gld.,** gg. učitelji plačajo pa le polovico. Udje c. k. kmetijske družbe dobivajo **„KMETOVALCA“** zastonj.

Naročila sprejema c. k. kmetijska družba v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 5.

☛ Naročniki, ki vstopijo med letom, dobijo vse izišle številke. (12–4)

Izdajatelj: Matija Kolar. Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik. Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.